

Banka un tās funkcijas

Sasniedzamais rezultāts

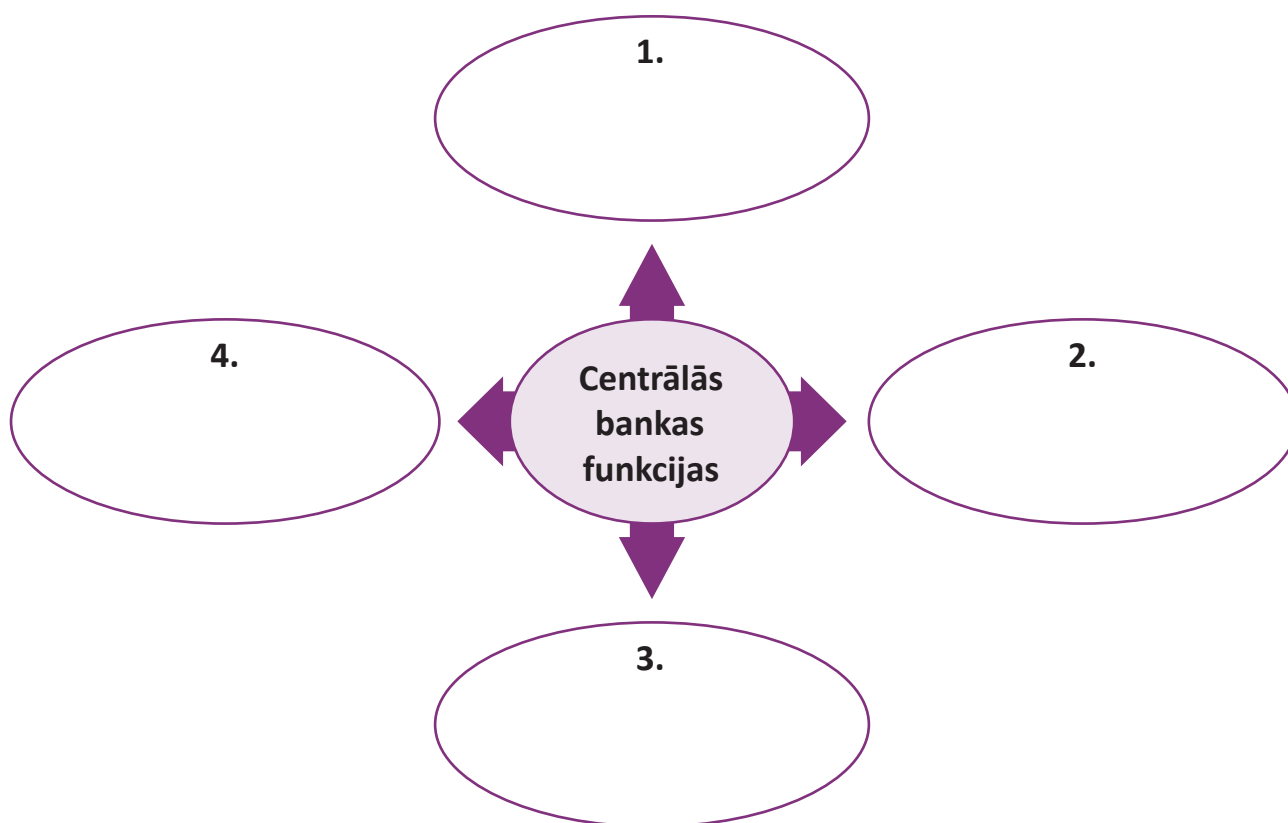
Es atpazīšu centrālās bankas un komercbankas funkcijas.

Es varēšu:

- aprēķināt kredītu un noguldījumu procentus;
- izvērtēt dažādu finanšu institūciju piedāvātos pakalpojumus;
- izvērtēt saimniecisko izdevīgumu un pieņemt atbildīgus lēmumus.

1. uzdevums. Noskaties filmu “Latvijas banka – Latvijas Republikas centrālā banka” (tiešsaistē: <https://www.naudasskola.lv/lv/skaties/filmas/latvijas-banka-latvijas-republikas-centrālā-banka>)!

Pēc filmas noskatīšanās pāri ar klasesbiedru apspriediet centrālās bankas funkcijas! Apkopo informāciju grafikā!

Salīdziniet iegūtās atziņas ar informāciju atgādnē “Centrālās bankas un komercbankas funkcijas”!

Ja nepieciešams, izlabojiet kļūdas!

2. uzdevums. Izmanto atgādni “Centrālās bankas un komercbankas funkcijas”!

Nosaki, kuras funkcijas veic:

- centrālā banka (CB);
- komercbankas (KB)!

Ieraksti iekavās pareizo atbildes variantu (CB) vai (KB)!

- A. Piedāvāt valsts iedzīvotājiem kredītus. (.....)
- B. Laist apgrozībā naudu. (.....)
- C. Nodrošināt maksājumu sistēmas darbību. (.....)
- D. Vākt un apkopot finanšu statistikas datus. (.....)
- E. Pieņemt komunālos maksājumus. (.....)
- F. Piešķirt kredītus komercbankām. (.....)
- G. Pieņemt noguldījumus no valsts iedzīvotājiem. (.....)

Ziņa skolēnam

Jebkuras bankas pamatfunkcijas ir:

- noguldījumu pieņemšana un
- kredītu izsniegšana.

Tev ir jāizvēlas saimnieciski izdevīgākais piedāvājums. Izvērtē:

- noguldījumu un kredītu piešķiršanas nosacījumus;
- ienesīguma vai pārmaksas lielumu!

Noguldījums ir naudas līdzekļu glabāšana bankas kontā uz noteiktu laiku jeb termiņu. Par noguldījumu klients no bankas saņem procentus.

Kredīts ir naudas līdzekļu aizņemšanās uz noteiktu termiņu par noteiktu atlīdzību. Atlīdzību par aizdevumu saņem banka. Aizņēmējam par aizņēmumu jeb kredītu ir jāmaksā bankai procenti.

Noguldījuma ienesīgumu vai kredīta pārmaksu tu vari aprēķināt pēc formulas:

$$S = K (1 + in)$$

S – summa perioda beigās;

K – noguldījuma vai kredīta sākotnējā summa;

i – procentu likme noteiktā laika periodā, izteikta ar decimālskaitli;

n – periodu skaits (piemēram, gadi vai mēneši).

Piezīme: “i” un “n” jābūt vienā mērogā (piemēram, ja “i” ir procenti par vienu gadu, tad “n” ir gadu skaits).

Piemērs

Anna noguldīja bankā 3000 eiro uz 4 gadiem ar procentu likmi 6 % gadā.

Kādu naudas summu Anna izņems no bankas termiņa beigās?

$$3000 \times (1 + 4 \times 0,06) = 3720 \text{ eiro}$$

3. uzdevums. Izlasi situācijas!

Uzraksti atbildes uz jautājumiem!

Pamato savas atbildes ar aprēķiniem!

3.1. Jāņa vecāki nolēma komercbankā atvērt noguldījuma kontu.

Viņi gribēja noguldīt bankā 2000 eiro uz 3 gadiem.

Vecāki vēlējās par noguldīto naudu pēc 3 gadiem iegādāties jaunas mēbeles.

Šīs mēbeles maksātu apmēram 2250 eiro.

Banka "MAL" par noguldījumiem piedāvā 7 % gadā.

Vai Jāņa vecāki varēs pēc 3 gadiem nopirkt šīs mēbeles, ja viņi noguldīs naudu bankā "MAL"?

Vai noguldījums ir vienīgais bagātības uzkrāšanas veids?

Pamato savu atbildi ar faktiem!

3.2. Žanis nolēma atvērt savu autoservisu.

Iekārtu iegādei viņam pietrūka 5000 eiro.

Žanis nolēma trūkstošo naudu aizņemties bankā "Alfa".

Šī banka piedāvāja kredītu uz 2 gadiem par 12 % gadā.

Kādu naudas summu Žanim vajadzēs atdot bankai "Alfa" termiņa beigās?

Kādos gadījumos kredītu ņemšana ir saimnieciski pamatota?

Kādos gadījumos kredītu ņemšana ir saimnieciski nepamatota?

4. uzdevums. Strādāji ar klasesbiedru!

Izvēlieties 2 Latvijas komercbankas, piemēram, "Swedbank", "SEB", "Citadele", "Luminor" vai kādu citu banku!

Izpētiet informāciju izvēlēto komercbanku mājaslapās!

Uzrakstiet, kādus pakalpojumus bankas sniedz pusaudžiem!

Iegūto informāciju apkopojiet Venna diagrammā!

Apļos ierakstiet tos katras bankas sniegtos pakalpojumus, kuru nav otrai bankai!

Abu banku kopīgos pakalpojumus ierakstiet laukumā starp abiem apļiem!

5. uzdevums. Izlasi situācijas aprakstu!

Kā centrālā banka regulē naudas daudzumu valstī?

Aizpildi loģisko seku ķēdīti!

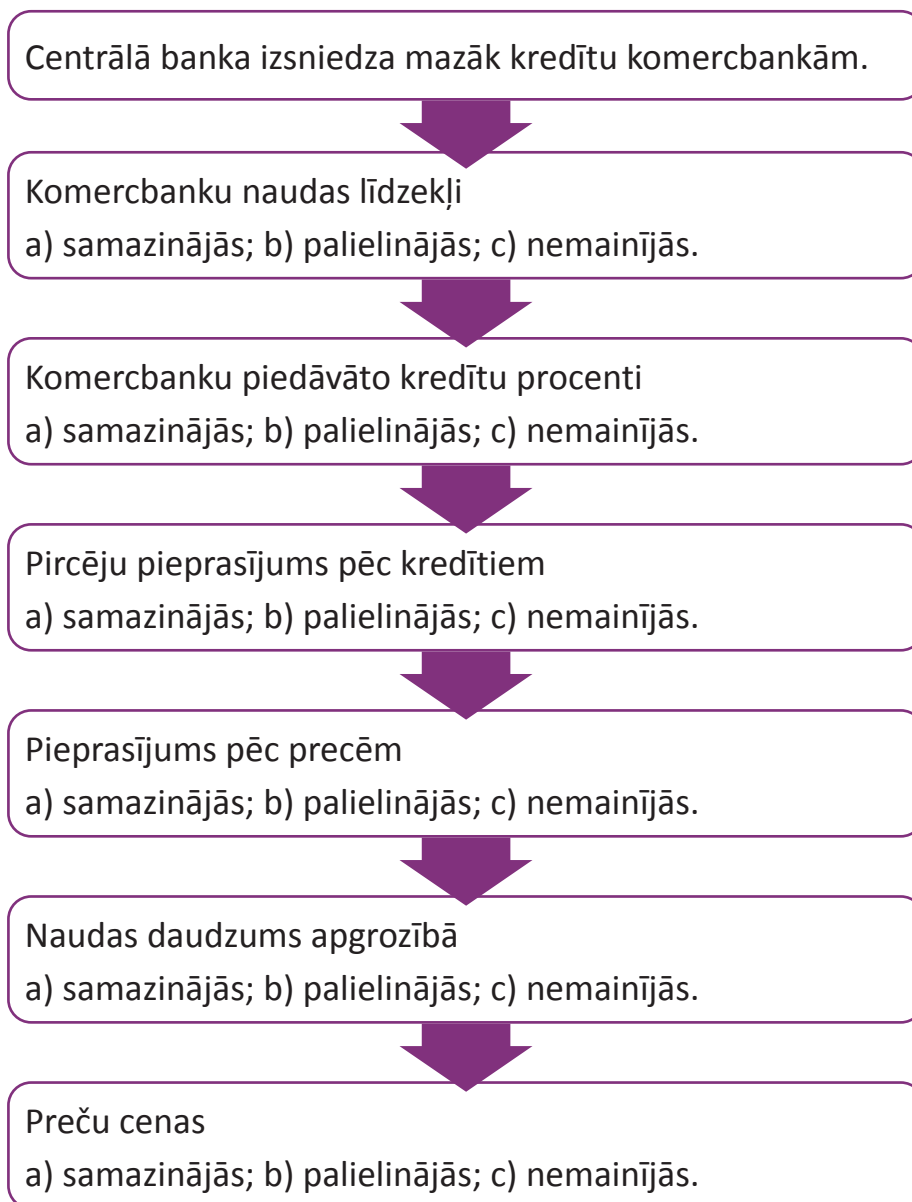
Izvēlies katrā ķēdes posmā vienu no piedāvātajiem atbilžu variantiem!

Pēc loģiskās ķēdītes aizpildīšanas atbilde uz jautājumu!

Sagatavo argumentus!

Situācija

Kādā valstī bija augsts inflācijas līmenis. Tāpēc valsts centrālā banka nolēma samazināt naudas daudzumu apgrozībā. Centrālā banka sāka izsniegt komercbankām mazāk kredītu.

Vai centrālā banka sasniedza izvirzīto mērķi? Pamato atbildi!